

Raadsontmoeting
Raadsagenda 2022-2026
Werkgroep Participatie
7 november 2023

Programma

1. Aanpak raads werkgroep Participatie
2. Participatie in theorie
3. Lessen uit de praktijk van Renkum en andere gemeenten
4. Werksessie: input ophalen voor de startnotitie

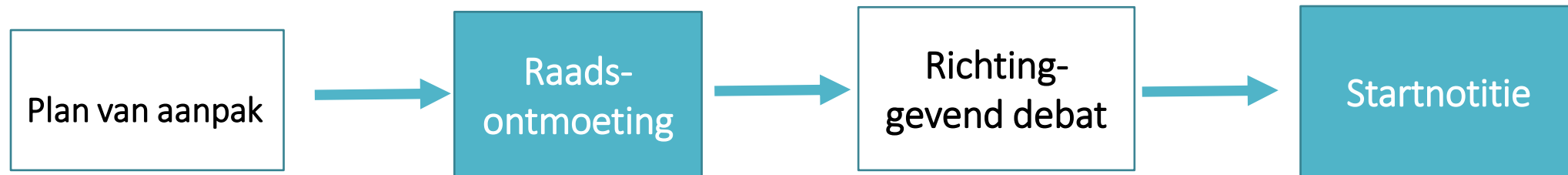
Aanpak raadswerkgroep participatie

Raadsagenda 2022-2026

3 raadswerkgroepen gaan aan de slag met de thema's:

- a. Inwonersparticipatie / zeggenschap inwoners / burgerberaad
- b. Sturen op de woningmarkt
- c. Dorpsgericht werken

Opdracht: iedere werkgroep stelt een startnotitie op (= opdracht aan het college)

Startnotie

(Mogelijke) opdracht aan het college:

Stel een visie op met duidelijke kaders voor inwonersparticipatie en inwonersinitiatieven

Participatie... waar hebben we het over?

Inwonersparticipatie

Beleidsopgaven
staan centraal:

Ontwikkeling
Bepaling
Uitvoering van
beleid

Overheidsparticipatie

Maatschappelijke
opgaven /
initiatieven

Of:

Uitvoering van
beleid

Zelfsturing

Maatschappelijke
opgaven/
initiatieven

Overheidsparticipatie

Faciliteren

Meebeslissen

Coproduceren /
samenwerken

Adviseren

Consulteren

Informereren

Inwonersparticipatie

Inspraak

Vragen die de werkgroep zich heeft gesteld

Wat zijn mogelijke doelstellingen van participatie?

Wat zijn nadelen, risico's en dilemma's?

Wat zijn voorwaarden voor succesvolle participatie?

Hoe kunnen we inwonersparticipatie en overheidsparticipatie in onze gemeente borgen?

Wat is een bruikbaar afwegingskader wanneer er voor welke participatievorm (instrument en spelregels) gekozen wordt?

Wat zijn mogelijke ambitieniveaus om op te nemen in het participatiebeleid?

Hoe krijgen we inzicht in het palet van belanghebbenden en komen we tot een weging van deze belangen?

Mogelijke doelstellingen van participatie

- Meer directe zeggenschap, democratie, participatiesamenleving
- Draagvlak creëren/ omgaan met weerstand
- Inhoudelijke verrijking / gebruik maken van kennis en kunde van burgers
- Verbeteren relatie overheid en burgers
- Efficiënter beleid
- Participatie draagt bij aan een zorgvuldige belangenafweging
- Participatie draagt bij aan sociale cohesie en verbondenheid

- Aantasting politieke primaat / Uitholling representatieve democratie
- Ongelijkheid: 'gelijk van de hardste schreeuwers', ontstaan van een participatie elite;
- Draagvlak is geen garantie
- Participatie verscherpt tegenstellingen
- Gedesillusioneerde burgers
- Stroperige besluitvorming
- Grote belasting voor burgers en beleidsmakers

Nadelen en risico's

Dilemma's en overwegingen...

Algemeen belang vs. Particuliere belangen van
participanten

Directe democratie vs. Representatieve democratie

Brede betrokkenheid vs. Intensieve participatie

Leefwereld van inwoners vs. Systeemwereld van
beleidsmakers

De initiatieven en ideeën van inwoners sluiten vaak niet
aan bij de wetgeving, regels, ideeën van beleidsmakers .

Inwoners worden pas actief op het moment dat plannen
concreet worden.

Wanneer de raad betrekken?

Voorwaarden voor succesvolle participatie

- Bereidheid om invloed te delen
- Commitment en betrokkenheid
- Duidelijke kaders

Politiek- bestuurlijke context

- Impact/
Participatiebereidheid
- (Duidelijke) kring van belanghebbenden
- Geen onoverbrugbare tegenstellingen

Maatschappelijke context

- Beleidsruimte
- Technische complexiteit
- Voldoende tijd, middelen, capaciteit
- Maatwerk
- Zorgvuldig proces
- Duidelijkheid en goede communicatie

Beleidscontext

Hoe komen tot een goede afweging van belangen?

Responsief bestuur

- Open houding en goed luisteren naar de inbreng van anderen;
- Adequaat beeld van de belangen, voorkeuren en wensen in de samenleving;
- Zorgvuldige afweging van al die belangen en besluitvorming
- Verantwoording over waarom wel of niet gevolg wordt gegeven aan bepaalde vragen belangen, wensen;
- Handel conform het genomen besluit.

Vormen van inwonersparticipatie en overheidsparticipatie

Inwonersparticipatie

- Referenda
- Werkgroepen
- Burgerberaad / burgerforum
- Klankbordgroepen
- Inwonerspanel
- Participatiebijeenkomsten
- Focusgroepen

Overheidsparticipatie

- Right to challenge
- Wijk- en dorpsbudgetten
- Burgerinitiatieven
- Subsidies
- Actieprogramma's
- Kernendemocratie

Burgerberaad

Kenmerken

- Advies aan de politiek
- Representatieve groep inwoners
- Complexe vraagstukken
- Begeleiding van deskundigen / experts
- Duidelijke opdracht met een open vraagstelling

Voordelen

- Depolitisering
- Oplossen van 'wicked problems'
- Inhoudelijke verrijking en creatieve oplossingen

Nadelen

- Tijdrovend
- Inzet middelen en capaciteit
- Burgerberaad vraagt relatieve hoge inspanning met groep inwoners
- Geen garantie op een uitvoerbaar advies

Mogelijke elementen visie Burgerparticipatie

1. Afbakening participatie (zowel inwonersparticipatie als overheidsparticipatie)
2. Eenduidige taal en begrippenkader
3. Beschikbaar stellen van budgetten en capaciteit
4. Centraal aanspreekpunt voor inwonersinitiatieven
5. Duidelijke communicatie naar buiten
6. Interne afstemming en samenwerking
7. Gereedschapskist met werkvormen
8. Gemeenschappelijk afwegingskader
9. Burgerberaad
10. ...

Mogelijke ambities voor het participatiebeleid

1. Inspraak en- participatieprocedures zijn (wettelijk) op orde
2. Participatie moet het uitgangspunt zijn, er moeten goede argumenten zijn om niet te participeren.
3. Een 'eigen' herkenbare manier van werken.
4. Participatie als integraal onderdeel van het beleidsproces
5. Politieke keuzes inzet maken van participatie
6. Het samenspel met andere partijen staan centraal, de gemeente moet zelf een stapje terug doen
7. ....

Stellingen

Als gemeente moeten we altijd kiezen voor een zo hoog mogelijke trede op de participatieladder

In principe lenen alle onderwerpen zich voor participatie.

Raadsleden zijn geen onderdeel van een participatieproces.

Participatie tast het primaat van de politiek aan.

Discussie in werkvormen

Raadsleden gaan in 3-4 groepen uiteen

-> iedere groep gaat aan de slag met één vraag (10 minuten)

-> voorzitter: lid raadswerkgroep

-> na 10 minuten rouleert de groep, twee mensen blijven zitten.

Na 30 minuten presenteert de voorzitter van iedere groep de antwoorden

Iedere groep koppelt plenair terug

Vragen

Wat zijn voor de raad de belangrijkste doelstellingen mbt inwoners- en overheidsparticipatie?

Welke ambities zou de gemeente moeten hebben als het gaat om inwoners- en overheidsparticipatie?

Welke elementen moeten tenminste in de visie over inwoners- en overheidsparticipatie terugkomen?

The End

Vragen & opmerkingen?